

Taastekavad: parlament nõuab raha arukat kasutamist ja järelevalvet

Europa Parlamendi sõnul peaksid riigid kulutama ELi taasterahastu üle 700 miljardit eurot uute sotsiaalsete ja majanduslike oludega kohanemiseks.

ELi taaste- ja vastupidavusrahistu loodi COVID-19 kriisi haripunktis, et aidata liikmesriikidel toetada raskustes ettevõtjaid ja inimesi. [Kuigi 2021. aastal ELi majandus taastus](#), kerkivad esile uued majanduslikud ja sotsiaalsed probleemid seoses sõjaga Ukrainas ning energia- ja toiduhindade tõusuga.

723,8 miljardi euro suurune taaste- ja vastupidavusrahistu on rohkem kui lühiajaline leevendusvahend – see on tulevikku suunatud rahastus ELi riikide kavandatud reformide ja investeeringute jaoks sellistes valdkondades nagu rohepööre, digiüleminek, tervishoiualase, sotsiaalse ja majandusliku vastupanuvõime parandamine ning noorte toetamine.

[Parlamendi majandus- ja eelarvekomisjoni koostatud](#) taaste- ja vastupidavusrahistu aruandes rõhutati, et raha tuleb kasutada tõhusalt, et tagada pikaajaline kasu ELi majandusele ja ühiskonnale. Parlament toonitas, et vaja on suurendada ELi strateegilist autonoomiat, vähendada sõltuvust imporditud fossiilkütustest ja mitmekesistada energiaallikaid.

Loe rohkem [taaste- ja vastupidavusrahistu kohta](#).

Taaste- ja vastupidavusrahastu

RFF_NEW_web_ET_1.png

Mis see on?

ELi COVID-19 järgse taastekava keskne samm.
Sellest antakse ELi riikidele rahalist toetust,
et leevendada COVID-19 kriisi mõju ja valmistada
nende majandust ette tulevikuks.

Kui palju?

kuni 723,8 miljardit eurot*, millest:
kuni 338 miljardit eurot | kuni 385,8 miljardit eurot
toetustena | laenudena

* 2021. aasta hindades

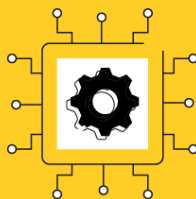

RFF_NEW_web_ET_3.png

Mille jaoks?

Rohepööre
(vähemalt
37% eelarvest)

Digipööre
(vähemalt
20% eelarvest)

**Arukas, kestlik
ja kaasav
majanduskasv**

RFF_NEW_web_ET_5.png

Taastekavade rakendamise edusammud

Parlamendiliige ja raporti kaasautor Eider Gardiazabal ütles 22. juunil toimunud täiskogu arutelul, et Euroopa Komisjon rahastab taastekavasid ühise Euroopa võlakirjade emiteerimise kaudu ja need makstakse tagasi ELi eelarvetulude uutest allikatest. „Vastus [Covid-19] kriisile oli väga erinev [2008. aasta finantskriisist]. See oli võimas ja uuenduslik. Ületati paljud takistused ja saadi üle mitmetest tabudest.“

Lisaks eelmaksetele, mis moodustavad kuni 13% eraldatud vahenditest, saavad liikmesriigid taaste- ja vastupidavusrahastust ülejäänud maksed pärast konkreetsete eesmärkide ja vaheeesmärkide saavutamist.

Rohkem infot ELi liikmesriikidele rahaliste vahendite väljamaksmise edenemise kohta leiad meie infograafikust.

Uuri lähemalt, kui palju saavad liikmesriigid taaste- ja vastupidavusrahastusest

Otsuse riigi taastekava heakskiitmise kohta teeb Euroopa Liidu nõukogu Euroopa Komisjoni ettepaneku põhjal. Kuigi parlament ei oma ametlikku rolli, väljendati muret õigusriigi põhimõtete ja ELi finantshuvide kaitse pärast osades riigis. 2022. aasta juunis esitasid parlamendiliikmed oma [arvamuse Poola taastekava heakskiitmise otsusega mittenõustumise kohta](#) ja 2022. aasta novembris esitasid [sama seisukoha ka Ungari taastekava suhtes](#).

„Kava ei tohi kunagi läbimõtle mata heaks kiita. Pidage alati meeles, et ELi väärtused on olulised, need ei ole läbiräägitavad ja need peavad olema aluseks igale meetmele, projektile, reformile või investeringule,“ kommenteeris raporti kaasautor Dragoș Pîslaru (Renew Europe, Rumeenia) 22. juuni täiskogu arutelul.

Raha majanduse taastamiseks antakse liikmesriikidele toetuste ja laenudena. Liikmesriigid on ära planeerinud peaaegu kogu saadaoleva toetuste summa, kuid 2022. aasta juunis teatati, et soovitakse laenuks ette nähtud 385,8 miljardist eurost ära kasutada vaid 166 miljardit eurot.

Parlament ärgitab tungivalt riike ära kasutama taaste- ja vastupidavusrahastu kogu potentsiaali, sealhulgas laene, et leevendada pandeemia ja uute probleemide mõju.

Parlamentaarne järelevalve

Euroopa Parlament osaleb aktiivselt taaste- ja vastupidavusrahastu rakendamise kontrollimises.

Parlamendil on täiskogul selleteemalised arutelud ja ta võtab vastu resolutsioone, parlamendi eelarve- ja majanduskomisjon arutavad seda kord kvartalis volinikega ning ka tehnilisel tasandil toimuvad komisjoni ametnikega sagedased kohtumised.

Parlamendi eesmärk on tagada, et vahendeid kasutatakse läbipaistvalt ja eeskirjade kohaselt ning et komisjon teostab liikmesriikide üle tõhusat järelevalvet ja korraldab auditeid.

Parlamendi raportis märgiti, et liikmesriikide haldusasutustel oli raskusi rahaliste vahendite ärakasutamisega ettenähtud lühikese aja jooksul, kuna kõik reformid ja investeeringud tuleb ellu viia 2026. aastaks. Parlament nõudis, et riiklike kavade rakendamisse kaasataks kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused, sotsiaalpartnerid ja kodanikuühiskonna organisatsioonid, et see oleks edukas ja tagatud oleks demokraatlik vastutus.

„Me sooviksime näha rohkem piiriüleseid projekte, eriti energia valdkonnas, sest see aitab meil tuua energiat sealt, kus see on olemas, sinna, kus seda vajame,“ ütles raporti kaasautor Siegfried Mureşan (EPP, Rumeenia) 22. juuni täiskogu arutelul.

Menetlusedokumentid

[Taaste- ja vastupidavusrahastu rakendamisraport](#)

Artikkel avaldati algselt 2022. aasta juunis ja seda ajakohastati viimati 2023. aasta jaanuaris.